

Hedelmällisyystietoisuus osaksi Toholammin perusopetuksen ja toisen asteen opintosisältöjä

Väestöliiton tutkimusprofessori Anna Rotkirch on laatinut aiemmin syksyllä valtioneuvoston toimeksiannosta selvityksen syntyvyyden laskusta Suomessa, jossa hän esittää keinoja syntyvyyskehityksen korjaamiseksi. Yhtenä keinona selvityksessä esitetään hedelmällisyystietoisuuden lisäämistä osaksi terveystiedon opetusta peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Myös Lapsettomien yhdistys Simpuokka ry on esittänyt lukuisia kertoja hedelmällisyystietoisuuden opetusta. Rotkirchin selvityksessä todetaan muun muassa seuraavaa:

”Hyvin monet suomalaiset kohtaavat ei-toivottua lapsettomuutta tai vaikeuksia raskaaksi tulossa. Noin puolet 35-vuotiaista suomalaisista on lapsettomia, vaikka valtaosa heistä toivoo joskus saavansa lapsia. Moni joutuukin yrittämään vanhemmaksi tuloa vielä yli 35-vuotiaana, jolloin naisen hedelmällisyys on jo jyrkässä laskussa.”

”Nuorten aikuisten tiedot hedelmällisyyteen vaikuttavista asioista ovat tutkitusti puutteellisia. Useat kyselytutkimukset ovat löytäneet puutteita perustavanlaatuisissa faktoissa, kuten naisen iän yhteydestä hedelmällisyyteen. Hedelmällisyyttä koskevat tiedot olivat erityisen heikkoja 20–24-vuotiaiden kohdalla, miehillä ja matalasti koulutetuilla. (Rotkirch ym. 2017). Muiden tekijöiden (esimerkiksi elämäntavat, ylipaino tai seksitaudit) merkitys hedelmällisyydelle tunnistetaan vielä tätäkin huonommin.”

”Suomalaiset ja eurooppalaiset asiantuntijat ovat yksimielisiä hedelmällisyystietoisuuden ja uudenlaisten perhesuunnittelutaitojen tarpeesta. THL:n seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma painotti jo vuonna 2013, että tahattoman lapsettomuuden ensisijainen vähentämiskeino on lisätä tietoisuutta iän ja seksitautien yhteyksistä hedelmällisyyteen ja edistää terveitä elintapoja (Klemetti & Raussi-Lehto 2013).”

”Tietoisuus omasta hedelmällisyydestä on voimavara, joka hyödyttää kaikkia ihmisiä lapsiluvusta ja lapsitoiveista riippumatta. Yhteiskunnan tehtävä ei ole painostaa tai pakottaa, vaan tukea ja voimaannuttaa.”

”Peruskoulussa sekä toisen ja kolmannen asteen opetuksessa tarvitaan ikävaiheen mukaista tietoa hedelmällisyydestä ja lisääntymisterveydestä sekä hedelmällisyyteen vaikuttavista tekijöistä eri elämänvaiheissa.”

Hedelmällisyystietoisuus tarkoittaa ymmärrystä lisääntymisestä, hedelmällisyydestä ja niihin liittyvistä riskitekijöistä (kuten korkea ikä, seksuaaliterveystekijät, esimerkiksi sukupuoliteitse tarttuvat infektiot, sekä elämäntapatekijät, kuten tupakointi ja liikalihavuus), muista kuin yksilöllisistä riskitekijöistä (esimerkiksi ympäristö- ja työpaikkatekijät), sekä yhteiskunnallisista ja kulttuurisista tekijöistä, jotka vaikuttavat mahdollisuuksiin vastata lisääntymiseen ja perhesuunnitteluun liittyviin tarpeisiin, kuten perheen perustamiseen ja sen rakenteen suunnitteluun. (Zegers-Hochschild ym. 2017, 1793).

Toholammin kunnan järjestämän perusopetuksen ja lukio-opetuksen opetussuunnitelmissa ei ole selkeitä kirjauksia hedelmällisyystietoisuuteen liittyvistä sisällöistä. Koska näiden sisältöjen hallinta on nuorten aikuisten keskuudessa heikkoa, tulee niiden opetukseen kiinnittää erityistä huomiota. Hedelmällisyystietoisuutta koskevat lisäykset voidaan tehdä johdonmukaisesti terveystiedon oppiaineen sisältöihin.

Esitän, että Toholammin kunnan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmiin suunnitellaan ja lisätään hedelmällisyystietoisuutta koskevia sisältöjä Rotkirchin selvityksessä esittämällä tavalla.

Toholammilla 19.12.2024

Jarno Saukko

Kunnanvaltuutettu (Kesk.)

Lähteet:

Rotkirch, Anna, 20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi – Selvitys syntyvyyden laskusta Suomessa. Valtioneuvoston julkaisu 2024:46, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165857>

Zegers-Hochschild, F.; Adamson, GD.; Dyer, S.; Racowsky, C.; de Mouzon, J.; Sokol, R.; Rienzi, L.; Sunde, A.; Schmidt, L.; Cooke, ID.; Simpson, JL & van der Poel, S. 2017. The International Glossary on Infertility and Fertility Care, 2017. Hum Reprod. Vol. 108, No 3. 393–406. doi.org/10.1016/j.fertnstert.2017.06.005, <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5850297/>